

Växjö Sn, Sm

BESLUT

DATUM

2002 06 07

BETECKNING

312-01777-2002

ERT DATUM

ER BETECKNING

2005-02-02 beslöt

KCC

KML
Alex

Kyrkorådet i Växjö Maria församling

Box 307

351 05 Växjö

**Skydd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. för
Mariakyrkan, Växjö Maria församling, Växjö stift,
Värnamo kommun, Småland, Kronobergs län.**

VÄXJÖ

Beslut

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) beslutar med stöd av 4 kap. 4 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprövning skall tillämpas på Mariakyrkan med därtill hörande klocktorn och kyrkotomt. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § skall dock inte tillämpas på interiöra ändringar i församlingslokalerna.

Bakgrund

Alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader uppförda t.o.m. 1939 är skyddade enligt 4 kap. KML. Enligt 4 och 14 §§ i detta kapitel kan RAÄ besluta att även kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna 1940 och senare, som är märkliga på grund av sitt kulturhistoriska värde skall skyddas. Av förarbetena till lagen framgår att begreppet *kulturhistoriskt värde* också innefattar *konstnärligt värde* och att även kyrkor som är yngre än ca 20 år kan skyddas.

År 1990 fattade RAÄ beslut om skydd för ett urval kyrkor byggda 1940 och senare, sammanlagt 83 kyrkor. 1996 beslutades om skydd för ett urval av begravningsplatser med kapellkrematorier eller begravningskapell, sammanlagt 22 anläggningar.

Urvalet behöver ses över med jämna mellanrum och RAÄ har nu beslutat att göra en utökning av urvalet av skyddsvärda kyrkor byggda 1940 och senare. Orsaken är dels att inventeringsunderlaget när det gäller de nya

Alex
Sn
im
Alk
83
B

kyrkorna har förbättrats sedan det förra urvalstillfället och dels att ett flertal nya kyrkor har byggts.

Två kyrkor och två begravningsplatser med kapell byggda 1940 eller senare i Växjö stift har enligt beslut 1990 och 1996 skydd enligt KML och i det nu aktuella urvalet har RAÄ beslutat att ytterligare tre kyrkor i stiftet skall skyddas.

Redogörelse för ärendets handläggning

Urvalet av skyddsvärda kyrkor som omfattar kyrkor byggda 1940 eller senare har skett i samråd med länsstyrelser, läns museer och Arkitekturmuseet. Vid urvalet har följande kriterier beaktats:

- Hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet
- Tidstypisk utformning
- Återspeglning av internationella arkitekturtrender
- Kyrkan som del i en miljö, t.ex. ett medvetet gestaltat förortscentrum
- Exempel på teologiskt och liturgiskt betingad gestaltning
- Verk av framstående arkitekter, även lokalt
- Konstnärligt betydande fast utsmyckning
- Intressanta och nydanande tekniska lösningar

Förslag till utökat urval av skyddsvärda kyrkor har remitterats till stiftsstyrelser och till berörda församlingar.

Växjö stift har den 27 januari år 2000 tillstyrkt att Mariakyrkan kyrka ska omfattas av skydd enligt KML.

Växjö Maria kyrkoråd har den 19 oktober år 2000 bifallit förslaget.

Beskrivning av kyrkan

Mariakyrkan byggdes 1977-1979 efter ritningar av arkitekterna Thomas Hellqvist och Richard Brun. Projektet fullföljdes av AKVE-gruppen, Lund.

Kyrkan med cirkelformad plan ingår i en stor anläggning med församlingslokaler. Den är fritt belägen i parkmiljö, i norra delen av Växjö stad. Kyrkans kupol, klädd med kopparplåt, reser sig över de omgivande lägre byggnaderna, som har flacka tak. Kyrkan har omålade betongväggar, medan anläggningen i övrigt har vitmålade fasader. Ett lågt klocktorn i betong står väster om kyrkan. Det cirkelrunda kyrkorummets

präglas av den öppna kupolens rymd och av det sparsamma ljusinfallet. Bänkmöbleringen följer cirkelformen med en fri yta i mitten. Altarparitet är lagt åt sydväst. Altare och predikstol i trä är ritade av arkitekterna medan dopfunten i färgat glas formgivits av Tom Möller. Ytterligare utsmyckning, bl.a. kors och altarprydad i glas av Monicka Backström samt rund kormatta av Kerstin Ronnemark har tillkommit på 1990-talet.

Motiv för beslutet

Kyrkans betongarkitektur med kupol kännetecknas av hög arkitektonisk kvalitet och utgör ett landmärke i stadsbilden. Byggnadstypen är ovanlig i Sverige men knyter an till internationell kyrkoarkitektur.

RAÅ anser därför att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprovning bör tillämpas på Mariakyrkan med tillhörande klocktorn och kyrkotomt. Detta innebär bl.a. att inga väsentliga ändringar får genomföras utan tillstånd av länsstyrelsen. Interiöra ändringar i församlingslokalerna bör dock kunna ske utan tillståndsprovning. Innan sådana ändringar genomförs bör dock samråd ske med länsstyrelsen

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Erik Wegræus efter föredragning av arkitekten Kerstin Alexandersson. Överantikvarien Christina von Arbin, avdelningschefen Sven Göthe, avdelningsjuristen Bengt Green, förste antikvarien Ingrid Sjöström och antikvarien Anette Karls Fors har deltagit i den slutliga handläggningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga.

Erik Wegræus

Kerstin Alexandersson

Bilaga:

Hur man överklagar

Kopia till:
Svenska kyrkan
Växjö stift
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Smålands museum
Arkitekturmuseet